

**Skrīveru Mūzikas un mākslas skolas profesionālās ievirzes
izglītības programmas “Taustiņinstrumentu spēle- Klavierspēle”
mācību priekšmeta “Vispārējās klavieres” programma**

1. Mērki:

1. Veidot audzēkņiem profesionālas iemaņas klavierspēlē.
2. Sekmēt audzēkņa veidošanos par garīgi attīstītu, brīvu un radošu personību.

2. Galvenie uzdevumi:

1. Nodrošināt sistematizētu pamatzināšanu un pamatprasmju apguvi klavieru spēlē.
2. Sekmēt muzikālās darbības pieredzes apguvi klavieru spēlē un attīstīt jaunrades spējas mūzikā.
3. Veicināt tehniski brīvu un mākslinieciski individuālu skaņdarba izpildījumu.

3. Mācību priekšmeta programmas satura apguves ilgums un apjoms.

Vispārējo klavieru spēles apmācību uzsāk no 2. mācību gada, līdz ar to mācību periods ir:

- 5 mācību gadi sešgadīgajai apmācībai (pūšamo instrumentu spēles, akordeona spēles, ģitāras spēles audzēkņiem)
- 7 mācību gadi astoņgadīgajai apmācībai (vijoles spēles audzēkņiem).

Programmas apguvei tiek iedalītas 20 minūtes nedēļā, mācību gadā 35 mācību nedēļas, 17,5 stundas.

Kopējais mācību priekšmeta stundu skaits – 87,5 stundas (sešgadīgā apmācība), 122,5 stundas (astoņgadīgā apmācība).

4. Mācību priekšmeta programmas satura izvērsums

Praktiskajā muzikāli radošajā darbībā apgūstamie klavierspēles tehnikas pamatelementi, mūzikas satura elementi – mūzikas valoda, stilistika, žanri un skaņdarbu formas.

Mācību gads	Klavierspēles tehnikas pamatelementi	Mūzikas satura elementi – mūzikas valoda, stilistika, žanri un skaņdarba forma
2.,3.klase	<p>2.klase Apgūst iemaņas pareizi sēdēt pie instrumenta. Sāk veidot atbalsta sajūtu uz klaviatūras. Ar vingrinājumu palīdzību apgūst:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vienas skaņas spēli non legato; • vairāku skaņu saistīšanu legato; • pirmā pirksta pozīciju; • legato spēli starp rokām. <p>Sāk apgūt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • staccato; • Do mažora gammu 2 oktāvās; <p>Iepazīstas ar pedāļu lietošanu (ievērojot audzēkņa fizisko attīstību).</p> <p>3.klase Turpinās darbs pie ķermeņa un kustību atbrīvotības iemaņu veidošanas, atbalsta veidošanas uz klaviatūras. Turpina pilnveidot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pirkstu veiklību; • 1.pirksta pozīciju. 	<p>Mācību sākumposmā iepazīstas ar klaviatūru, instrumenta uzbūvi, skaņas veidošanās likumsakarībām. Iepazīst un apgūst:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vijoles un basa atslēgu; • oktāvu sadalījumu; • taustiņu izvietošanu klaviatūrā; • notis – vesela nots līdz sešpadsmitdaļnotij un atbilstošās pauzes, notis ar punktu; alterācijas zīmes pie nošu atslēgas un nejaušas alterācijas zīmes; • taktmērus – 2/4; 3/4; 4/4; • līgu un vienvārda salīgoto nošu atskaņošanu, uztakti; • aplikatūras pamatprincipus; • jēdzienus – melodija un pavadījums; • atkārtojuma zīmes, volta. <p>Repertuāra apguvi sāk ar tautas dziesmām un vienkāršām melodijām. Žanru piemēri – tautasdziesma, dziesma, dejas – menuets, gavote, valsis, u.c. Vēsturisko laikmetu stilistikas piemēri – tautas mūzika, baroks, klasicisms, romantisms, 20.gs.vidus – otrā puse, mūsdienu mūzika. Formas – motīvs, frāze, teikums, periods, vienkārša 2-daļīga un 3-daļīga. Tempa un rakstura apzīmējumu piemēri – Moderato, Andante, Allegretto, ritenuto, Tempo I, Da Capo al Fine. Skaņveides paņēmieni – non legato, legato, staccato, akcenti, sf. Faktūra – melodija, pavadījums, vienkāršās polifonās faktūras. Dinamika – p;f;mp;mf;crescendo;diminuendo. Mācību gada laikā apgūst 4-6 skaņdarbus, tai skaitā 2 duetus.</p>

<p>4.-5. klase</p>	<p>4.klase. Nostiprina brīvu un stabilu ķermeņa stāvokli spēles laikā. Turpinās darbs pie atbalsta veidošanas uz klaviatūras. Turpina pilnveidot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pirkstu veiklību, precizitāti un ātrumu spēlējot legato, staccato; • pirmā pirksta pozīciju. <p>Sāk apgūt lēcienveida kustības kreisajā rokā. Apgūst labā pedāļa lietošanu (tiešais, kavētais). Sāk apgūt polifono spēles tehniku.</p>	<p>Visi nošu ilgumi un atbilstošas pauzes, taktsmēri 3/8, 6/8; trioles, sinkopes, punktētie ritma zīmējumi. Formu piemēri – vienkārša 2-daļīga, vienkārša 3-daļīga, izvērsta forma (sonatīne, rondo, variācijas), skaņdarbi ar polifoniskiem elementiem (menuets, ārija, šarabanda, polonēze, u.c.) Žanri – deju mūzikas žanri (valsis, polka, polonēze, gavote, mazurka, u.c.), dažādu stilu miniatūras. Melismi – priekšskanis, mordents. Faktūras pamatveidi – unisons, akordu, homofona, polifona. Nošu pieraksta saīsināšanas veidi un apzīmējumi – Da Capo al Fine, senjo, lukturis. Oktāvu pārnēsums nošu rakstā. Mācību gada laikā apgūst 4-6 skaņdarbus, tai skaitā 2 duetus.</p>
	<p>5.klase Nostiprina brīvu un stabilu ķermeņa stāvokli spēles laikā. Turpinās darbs pie atbalsta veidošanas uz klaviatūras. Turpina pilnveidot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pirkstu veiklību, precizitāti un ātrumu spēlējot legato, staccato; • pirmā pirksta pozīciju. <p>Apgūst lēcienveida kustības kreisajā rokā. Apgūst labā pedāļa lietošanu (tiešais, kavētais).</p>	
<p>6.-7. klase</p>	<p>6.klase Tehnisko iemaņu nostiprināšana un papildināšana. Turpina attīstīt pedāļa tehniku. Turpina pilnveidot pirkstu veiklību, precizitāti un ātrumu. Turpina apgūt polifono spēles tehniku.</p> <p>7.klase Tehnisko iemaņu nostiprināšana un papildināšana. Turpina attīstīt pedāļa tehniku. Turpina pilnveidot pirkstu veiklību, precizitāti un ātrumu.</p>	<p>Melismi – trilleris, priekšskanis, mordents, grupetto. Vēsturisko laikmetu stilistikas piemēri – baroks, klasicisms, romantisms un 20.gs. mūzika, mūsdienu populārā un džeza mūzika. Dinamika- pp,ff, subito (p,f). Mācību gada laikā apgūst 4-6 skaņdarbus, tai skaitā 2 duetus.</p>

8.klase	<p>Turpina apgūt polifono spēles tehniku.</p> <p>Pielieto dažādus artikulācijas un spēles paņēmienus. Turpina pilnveidot pirkstu veiclību, precizitāti un ātrumu. Brīvi pielieto pedāli (tiešais, kavētais).</p>	<p>Aplikatūras pamatprincipu pārzināšana. Dažādu mūzikas formu un žanru, kā arī stilu pārzināšana.</p> <p>Tempa un rakstura apzīmējumi – dolce, maestoso, scherzando, lento, accelerando, adagio, largo, ritardando, rallentando, espressivo, rubato, piu/meno mosso, poco a poco, agitato.</p> <p>Mācību gada laikā apgūst 4-6 skaņdarbus, tai skaitā 2 duetus.</p>
----------------	--	--

5. Mācību radošā darba pārbaudes formas.

Vērtēšana (sk.pielikumu Nr. 1, 2)

- 1.pusgadā - mācību koncerts: 2 dažāda rakstura skaņdarbi (*1 no tiem duets);
- 2.pusgadā – mācību koncerts:2 dažāda rakstura skaņdarbi (*1 no tiem duets).

* pēc pedagoga izvēles

6. Mācību formas un metodes.

- **Mācību formas**

- mācību stunda
- mācību koncerts
- mājas darbs
- koncertu apmeklējumi

- **Mācību metodes**

- auguma un roku atbrīvošana
- emocionālā stimulēšana
- reproduktīvā metode (vingrinājumi)
- ilustratīvi skaidrojošā metode (saruna, demonstrējums)
- mūzikas izteiksmes līdzekļu analīze (skaņkārta, temps, ritms, frāzējums)

7. Mācību priekšmeta satura apguvei nepieciešamā mācību telpu un aprīkojuma apraksts.

7.1.Mācību telpu platības.

7.1.1.telpu platība – 12,6 –

7.1.2. koncertzāle mācību koncertu norisei – 218m²

7.1.3. ir pieejami nošu materiāli un fonotēka.

7.2.Mācību telpu aprīkojums.

7.2.1. Ir klavieres, krēsli, pedagoga galds, skapis mācību līdzekļu uzglabāšanai, nošu materiāli, kāju paliktņi, atbilstoši audzēkņu fizioloģiskajām īpašībām.

8. Repertuāra piemēri.

2.klase

L.Kļava „Latviešu tautasdziesmas klavierspēles iesācējiem”(1.)
E.Sigmeisters „Franču dziesmiņa” (6.)
A.Lipšāna apd. „Aiz ezera balti bērzi” (6.)
O.Bērs „Jokdaris”(6.)
A.Rouli „Vingrotāji” (6.)
D.G.Tjurks „Jautrais Hanss” (7.)
A.Presļņevs „Ezītis” (7.)

3.klase

I.Arne „Skaņdarbi klavierēm” 1.burtnīca(2.)
D.Šostakovičs „Maršs” (6.)
V.A.Mocarts „Dūdas” (6.)
D.Šteibelts „Adagio” (4.)
L.t.dz.A.Žilinska apd. „Ozolīti, zemzarīti” (9.)

4.klase

K.Reineke „Gavote” (6.)
I.Arne „Sekunda” (16.)
J.Krīgers Menuets d-moll (7.)
L.t.dz.Žilinska apd. „Sijā auzas, tautu meita” (9.)
L.van Bēthovens Sonatīne G-dur, 1.d. (10.)
F.Špindlers Sonatīne op.157 Nr.4, 1.d. (6.)

5.klase

A.Žilinskis „Pelītes” (19.)
Dm.Kabaļevskis „Klauni” (19.)
P.Līcīte „Dancis” (20.)
D.Cipoli Fugetta (21.)
F.E. Bahs Menuetsf-moll (17.)
J.Vanhals Rondo (18.)
F.Kulau Variācijas op.42 (17.)
V.A.Mocarts Sonatīne Nr.6,1.d. (17.)

6.klase

A.Žilinskis „Valsis”(18.)
B.Bartoks „Joks”(18.)
P.Līcīte „Deja” (20.)
E.Grīgs „Valsis” (8.)
J.S.Bahs Maršš (18.)

D.Cipoli Fugetta (23.)
J.Mediņš Sonatīne (23.)
T.Haslingers Sonatīne (8.)

7.klase

M.Bašs „Pārdomas” (20.)
E.Grīgs „Arietta” (26.)
L.van Bēthovens „Četras bagateles” (27.)
Dž.Karissimi Fugetta (28.)
J.S.Bahs Ārija (28.)
J.Djuseks Sonatīne Nr.6, 1.d. (29.)

8.klase

Ž.Masnē „Melodija” (30.)
R.Šūmanis „Valsis” (31.)
S.Prokofjevs „Tarantella” (32.)
J.S.Bahs 2-balsīga invencija F-dur (32.)
J.Djuseks Sonatīne Nr.6, 1.d. (29.)

9. Izmantojamās literatūras saraksts.

1. L. Kļava “Latviešu tautasdziesmas klavierspēles iesācējiem” (Musica Baltica, 2011.)
2. I. Arne “Skaņdarbi klavierēm” 1. burtnīca (RaKa izdevniecība)
3. G. Melbārde, M. Sīle “Klavierspēles ābece” (Aizkraukle, 1997.)
4. A. Nikolajevs Klavierspēle 1.-2. klasei (Maskava, 1990.)
5. B. Ozoliņa, T. Rozenberga “Pirmie soļi klavierspēlē” (Rīga, 1999.)
6. U. Suneps, M. Upmācis “Hrestomācija klavierspēles iesācējiem” (Ulma, 1995.)
7. H. Baranova, A. Četveruhina “Mazā pianista pirmie soļi” (Maskava, 1995.)
8. G. Melbārde “Klavieru grāmata bērniem” (apg. Rasa ABC, 2001.)
9. “Visu gadu dziesmas krāju” (Rīga, 1981.)
10. 2. klases klavieru hrestomācija (Maskava, 1990.)
11. Pedagoģiskais repertuārs klavierēm (Rīga, Zvaigzne, 1985.)
12. Klavieru skaņdarbi bērniem (sast. I. Štrause, Rīga, 1992.)
13. K. Černi “Etīžu izlase” (Maskava, 1978.)
14. 2. klases klavierspēle (sast. B. Miļičs, Maskava, 1997.)
15. A. Gedike “40 melodiskas etīdes iesācējiem” (Maskava, Ļeņingrada, 1951.)
16. Ilze Arne “Skaņdarbi klavierēm” (Serviss Bastejs, 1998.)
17. Jaunā pianista albums “Kaļinka” (Maskava, 1997.)
18. B. Ozoliņa, T. Rozenberga “Klavierspēle” 2. d. (Musica Baltica, 2001.)
19. 3. klases klavieru hrestomācija (sast. B. Miļičs, Kijeva, 1980.)
20. Latviešu komponistu skaņdarbi klavierēm 1. d., (Rīga, 2001.)
21. Polifoniski skaņdarbi klavierēm (red., sast. S. Ļahovicka, B. Volmans, Ļeņingrada, Maskava, 1966.)
22. Annas Magdalēnas Bahas nošu burtnīca (izd. Ulma, Rīga, 1996.)
23. Hrestomācija 4. klasei (sast. B. Miļičs, Kijeva, 1980.)
24. A. Lemuāns “Etīžu izlase” (Maskava, 1988.)
25. K. Černi Etīdes op. 849 (Henry Litolff’s Verlag)
26. E. Grīgs “liriski skaņdarbi” (sast. B. Belova, Maskava, 1972.)
27. Pedagoģiskais repertuārs 5. klasei (sast. N. Kopčevskis, Maskava, 1980.)
28. O. Didenko “Pedagoģiskā repertuāra hrestomācija” (Maskava, 1997.)

29. 5. klases hrestomātija (sast. B. Miļičs, Maskava, 1998.)
 30. A. Bertīnī "Etīžu izlase" (Maskava, izd. Mūzika)
 31. Skaņdarbi klavierēm (sast. M. Upmacis, izd. Ulma, Rīga, 2001.)
 32. 6. klases klavierspēles hrestomātija (sast. B. Miļičs, Maskava, 1997.)

PIELIKUMS Nr.1

VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Izglītojamā mācību sasniegumus vērtē salīdzinājumā ar plānotajiem rezultātiem, raksturojot mācību programmas vai tās daļas apguves līmeni un apguve tiek vērtēta ar atzīmi 10 ballu vērtējuma skalā:

Balles vērtējuma skaidrojums:

Apguves līmenis	Vērtējums ballēs	Vērtējuma atšifrējums
Augsts apguves līmenis	izcili- 10	Audzēknis parāda izcilu sniegumu tehnikas, frāzējuma, skaņu artikulācijas un toņa kultūras ziņā, kas liecina par spilgtu talantu. Atskaņojamo skaņdarbu grūtības pakāpe pārsniedz attiecīgās klases mācību programmas prasības.
	teicami- 9	Audzēknis parāda nevainojamu sniegumu, brīvi muzicē. Atskaņojamo skaņdarbu grūtības pakāpe atbilstoša attiecīgajai klasei.
Optimāls apguves līmenis	ļoti labi-8	Audzēkņa sniegums atraisīts, muzikāls, grūtību pakāpe atbilstoša, taču vērojamas atsevišķas neprecizitātes, nesvarīgi trūkumi zināšanās un iemaņās.
	labi- 7	Apgūtas mācību priekšmeta programmas prasības, taču sastopami nesvarīgi trūkumi zināšanās un iemaņās (nelielas intonācijas(izteiksmīga, dziedoša spēle, darbs pie skaņas), artikulācijas(štrihi,frāzējums) un tehnikas kļūdas). Sniegums varētu būt muzikālāks, atraisītāks, tehniskāks.
	gandrīz labi- 6	Apgūtas mācību priekšmeta programmas prasības, taču sniegums ir nepietiekoši stabils un pārlicinošs.
Vidējs apguves līmenis	viduvēji- 5	Pamatvilcienos apgūta mācību programma, taču sniegumā ir daudz trūkumu (monotons izpildījums, vāja tehnika, daudz nošu kļūdu, jūtama nestabilitāte.
	gandrīz viduvēji- 4	Audzēknis mācību programmu izpilda individuālo spēju līmenī. Izpilda skolotāja norādījumus, tomēr uzdoto veic bez īpašas intereses.
Zems apguves līmenis	vāji- 3	Zināšanas, prasmes un iemaņas apgūtas virspusēji. Audzēknis nespēj pietiekošā apjomā iegaumēt nošu tekstu, pieļauj daudz kļūdu, neizpilda skolotāja norādījumus.
	ļoti vāji- 2	Apgūtas atsevišķas zināšanas, prasmes un iemaņas, taču nav spēju tās praktiski izmantot.
	neapmierinoši-1	Nav izpratnes par priekšmeta būtību un iemaņu tajā.

Piezīme. Audzēkņa sasniegumus vērtē salīdzinājumā ar plānotajiem rezultātiem, raksturojot mācību priekšmeta programmas vai tās daļas apguves līmeni.

Vērtēšanas komponenti	Vērtējums ballēs	Vērtējuma skaidrojums
Repertuāra atbilstība mācību priekšmeta programmām	3	Programmas sarežģītības pakāpe ir zema
	4-5	Sarežģītības pakāpe 50% skaņdarbiem ir zema
	6	Sarežģītības pakāpe skaņdarbiem ir vidēja
	7-8	Sarežģītības pakāpe atbilst klases prasībām
	9	Dažu skaņdarbu sarežģītības pakāpe pārsniedz izglītības programmas prasības
10	Visu skaņdarbu sarežģītības pakāpe pārsniedz izglītības programmas prasības	
Uzstāšanās kultūra (uzvedība, stāja, artistiskums)	3	Nepietiekama uzstāšanās kultūra
	4-5	Atsevišķos komponentos nepietiekama uzstāšanās kultūra
	6-7	Kopumā atbilstoša uzstāšanās kultūra, pietrūkst artistiskuma
	8-9	Uzstāšanās kultūra atbilst prasībām, piemīt brīvība un zināms artistisms
	10	Pārliecinoša, brīva, spilgta un artistiska uzstāšanās
Skaņdarbu atskaņojuma atbilstība komponista norādnēm	3	Atskaņojums neatbilst komponista norādnēm, daudz teksta kļūdu
	4	Atskaņojums daļēji atbilst komponista norādnēm, ir dažas teksta kļūdas
	5-6	Atskaņojums kopumā atbilst komponista norādnēm, bet pieļautas neprecizitātes
	7-8	Atskaņojums kopumā atbilst komponista norādnēm, vietām nedaudz formāls
	9-10	Atskaņojums kopumā atbilst komponista norādnēm, ir loģisks un pārliecinošs
Atskaņojuma tehniskais līmenis (temps, precizitāte, metroritms, štrihi, aparāts, artikulācija)	3	Tehniskais līmenis zems, vairāki tehnikas komponenti pielietoti nepareizi
	4	Tehniskais līmenis nepietiekams, daži tehnikas komponenti neprecīzi
	5-6	Tehniskais līmenis apmierinošs, ne visi tehniskie komponenti ir precīzi un pārliecinoši
	7	Tehniskais līmenis labs, tomēr dažu tehnisko komponentu kvalitāte ir nepietiekama
	8-9	Atskaņojuma tehniskais arsenāls pielietots vispusīgi un sabalansēti
	10	Tehniskais līmenis augsts, tehnisko komponentu skaidrs, precīzs un pārliecinošs pielietojums ļauj pilnībā brīvi pievērsties mākslinieciskā satura atklāšanai
Atskaņojuma mākslinieciskais sniegums	3	Sniegums nav atbilstošs saturam, komponentu pielietojums neprecīzs
	4	Sniegums nestabils, vairāki komponenti pielietoti

(satura, tēls, forma, tembrs, dinamika, frāzējums, oriģinalitāte)		aptuveni un neprecīzi
	5	Kopumā sniegums apmierinošs, tomēr dažu komponentu kvalitāte nav pietiekama
	6-7	Mākslinieciskās izteiksmes līdzekļi pielietoti skaidri un precīzi, bet sniegumā pietrūkst pārliecības
	8-9	Mākslinieciskais sniegums atbilst autora iecerei, ir skaidrs un precīzs
	10	Mākslinieciskais sniegums spilgts un brīvs, tiek piedāvāts savs oriģināls skatījums

Kopvērtējums: visu komponentu summa tiek dalīta ar 5, tādējādi tiek iegūta vidējā balle.